

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epitome Tribvnalis Sacramentalis Reverendissimi Patris Petri Marchantii

Zurmöllen, Heinrich

Neuhusii, 1677

Titvlvs Primvs. De Ecclesiae Militantis summo Capite illius potestate ac obligatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9734

✠ I. ✠

TRACTATUS I.

De Hierarchia Ecclesiastica,
& Statibus, Officijs, Gradibus, Ministerijs,
ad eam pertinentibus.

TITVLVS PRIMVS.

*De Ecclesia Militantis Summo Capite
illius Potestate ac Obligatione.*

ARTICVLVS PRIMVS.

*De Ecclesia Militante, illiusque
proprietatibus.*

I.

Ecclesia Militans generaliter sumpta, est Convocatio seu Cætus fidelium, ex Divina institutione, signis sensibilibus, ordine debito Christo capiti cohærens ad vitam æternam medijs ordinatis capeffendam. Ita Marschant in Tribunali Sacramentali Tom. 3. pag. 4. Descriptio hæc complectitur universalem Ecclesiam, prout ab Adam per justū Abel & Seth descendit, usque in finem sæculorum duratura. Ex Seth enim filio Adæ ve-

B

nitur

nitur ad Enoch, ab Enoch ad Noë, ex Noë ad Abraham, ab Abraham descenditur ad David, à David ad Mariam, ex Maria de Spiritu sancto nascitur Christus. Priores ergo omnes quotquot fidem habuerunt unius Dei, quam Salvator prædicavit, jure Christiani dicendi sunt: ab initio enim Salvator venturus promissus, unde in Apoc. 13. v. 8. dicitur: *Agnus qui occisus est à constitutione mundi.* dicitur: (*Christo Capiti coherens*) omnes enim ab Adam fideles, quotquot fuerunt vel erunt, Christo vel venturo vel nato tanquam Capiti adhæserunt, & ad Christum velut membra corporis compaginandi vocati sunt.

2. Ecclesia militans sub lege gratiæ, est cætus universalis hominum baptizatorum, una fidei professione & Sacramentis sensibilibus Christo capiti adhærentium, & sub Vicarij Christi & legitimorum pastorum ordinato regimine Militantium ita Marc. Tom. 3. pag. 6.

Dicitur (*hominum Baptizatorum*) baptizatus enim est janua Ecclesiæ, & per ipsum incipit homo Christo incorporari,

ut in eo vivat. Per hanc particulam excluduntur omnes nō baptizati, ut Judæi, Gentiles, Pagani, Turcæ, & alij infideles. Per particulam (*una fidei professione*) excluduntur hæretici, qui errore pertinaci ab unitate veræ & universalis fidei se separarunt, quamvis ratione baptismi aliquo modo ad ipsam pertineant. Dicitur (*& Sacramentis sensibilibus*) istis enim tanquam symbolis distinctivis, & signis visibilibus gratiæ, Ecclesia visibilis Novi Testamenti insignita est. Dicitur (*Christo Capiti adherentium*) quia ipsum dedit Caput supra omnem Ecclesiam, quæ est corpus ipsius: ad Ephes. I. dicitur (*Sub Vicarij Christi & legitimorum Pastorum ordinato regimine militantium*) per hanc particulam excluduntur Schismatici, qui etsi in fidei unitate videantur Ecclesiæ adhærere, quia tamen Christi Vicarium non agnoscunt, consequenter se à corpore Christi, quod est Ecclesia separant, & tunicam inconsutilem scindunt.

3. Ecclesiæ hic descriptæ proprietates fide Credendæ sunt quatuor; nimirum, quod sit una, Sancta, Catholica & Apostolica.

4. Unitas Ecclesie in tribus consistit.
 1. In unitate Capitis perpetuo in corpus totum & membra influentis. 2. In membrorum singulari connexione & Harmonia consonante. 3. In eo quod in unum & eundem finem omnia membra conspirent. Nec præjudicat huic unitati divisio Cæremoniarum, Legum seu constitutionum, quæ apud diversas nationes usurpantur, quia in doctrina Essentiali fidei, Sacramentorum & Morum, Ecclesie quantumcunq; dispersæ, divisionem non admittunt. Nulla etiam extra Ecclesie unitatem salus superest. ita: S. August. vel potius Fulgent. lib. de fide ad Petrum cap. 39. *Omni enim homini qui Ecclesia non tenet unitatem, neq; Baptismus, neq; Eleemosyna, neq; mors pro Christi nomine suscepta proficere poterit ad salutem.*

5. Sancta est: I. quia Ecclesia & Cætus fidelium sunt Deo per Baptismum consecrata, quod autem Deo dicatum est sanctum nuncupatur, Levit. 27. & Deut. 14. *Populus sanctus es Domino D E O tuo, & te elegit, ut sis ei in populum peculiarem.*

De Hierarchia Ecclesiastica. 5

rem. 2. Vocatur *sancta*, quia velut corpus & sponsa sancto Sanctorum inseparabiliter est conjuncta. 3. Vocatur *Sancta*, quia in illa sola datur remissio peccatorum, sive per Baptismum, per quem omnes fideles sanctificantur, sive per poenitentiam, per quam peccatores ad sanctitatem revertuntur. 4. Dicitur *Sancta*: à fine ad quem fideles sunt vocati, qui est facere fideles sanctos. Juxta illud ad Ephes. imo v. 4. *Ut essemus sancti & immaculati in conspectu ejus in Charitate.*

6. *Catholica* ab hoc dicitur, quia quamvis unica sit, & in morali sua entitate indivisibilis, nilominus ex conditione sua universalis est. 1. Quia per universum Orbem successive diffusa est: Mar. *Ultimo: euntes in mundum universum predicate Evangelium omni Creatura.* 2. Universalitas ejus desumi potest ab universalitate temporum: illa enim pro ut incepit ab Adam sive Abel justo omnes ætates mundi percurrit: quæ autem est Novi Testamenti usque ad Consummationem sæculi quidem in terris conservanda est, æterni-

tati utique adscripta in coelis. 3. Dicitur *Catholica*: quia universæ naturæ humanæ sanandæ, congrua in se continet remedia Sacramentorum aliorumq; auxiliorum.

7. Nomen *Apostolica* Ecclesiæ justissime attributum est. 1. Quia supra Petro & Apostolis Ecclesia fundata est. Matth. 16. *Tu es Petrus, & super hanc Petram edificabo Ecclesiam meam.* 2. Quia per illos initiata est prædicatio Evangelij. 3. Quia tota dispositio, dispensatio, administratio, Ecclesiæ Apostolis commendata fuit.

Articulus Secundus.

De Primatu Petri & illius Potestate ut Vicarij Christi.

1. **P**rimatus Petri, est dignitas primaria, seu primarij post Christum, & supra Christum fundamenti, à patre æterno per filium & Spiritum Sanctum Petro collata. Matth. 16. v. 18. *Et ego dico tibi, quia tu es Petrus & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam.* Notandum vero quod tunc quidem Primatum per confessionem fidei obti-

obtinuerit, non tamen primatus honorem, qui sibi post Christi ascensionem reservabatur, quia tunc nec Sacerdos, nec Episcopus consecratus erat, hunc enim Ordinem in ultima Cœna suscepit, ut plenam jurisdictionem post resurrectionem acciperet.

2. Primatus S. Petri tres sunt proprietates, nimirum: singularitas, universalitas, stabilitas inconcussa. Singularitas Primatus in hoc consistit, quod uni soli Petro inter Apostolos hæc dignitas sit Concessa, Matth. 16. *Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc Petram, &c.* ubi verba, tibi, tu, Petrus, hanc Petram. Singularitatem tum personæ, tum primatus indicant. Primatus Universalitas patet ex eo: quod totius Ecclesiæ ædificationem in se completatur, ita ut nullus sit in Ecclesia sive Apostolus, sive Propheta, Rex & Sacerdos, plebeus & nobilis, qui in hoc fundamento non subsistat, qui autem se extra hoc fundamentum Petri agnoscit, extra Ecclesiam se esse agnoscat necesse est. Primatus stabilitas inconcussa in duobus consistit.

Nimirum: in Ecclesiæ usq; ad finem mundi duratione, & doctrinæ fidei infallibilitate. Id indicant verba Christi super hanc Petram: id est super rupem, quæ quati potest, concuti non potest. Infallibilitas vero doctrinæ fidei significatur per hæc verba, & portæ inferi non prævalebunt adversus eam, quid portæ inferi? utique infidelitas, sive Pagana sit, sive Judaica, sive Hæretica, sive Schismatica perfidia: sicut enim porta salutis est fides; ita porta damnationis est infidelitas.

3. Potestas collata à Christo Petro ut Vicario suo est potestas spiritualis Ministerialis, suprema & universalis ad regendam in omnibus necessariis Ecclesiam Dei, ad Fidelium animarum salutem. Marsch. Tom. 3. pag. 55. Dicitur (*Spiritualis*) ad excludendam temporalem meram: sicut enim Christus, etsi esset Rex Regum, abdicavit à se omnem usum potestatis terrenæ Joan. 18. *Regnum meum non est de hoc mundo*: ita & à Vicario suo Petro. Dicitur (*ad excludendam temporalem meram*) aliqua enim temporalis potestas, Petro com-

competit in nonnulla temporalia, quatenus spirituali directioni sunt commissa. Talia sunt: Decimæ, bona Ecclesiis à fidelibus attributa, beneficiorum fructus, pensiones, præstimonia, spolia Clericorum, Xenodochiorum, Hospitalium, deposita sacra Viduarum, Egenorum, Pupillorum, pia legata &c. nolo vero hic dicere de potestate & gladio temporali, maximisque Dominijs, quibus Imperatores summos pontifices decorarunt: in his enim Petro Petri successores non succedunt, sed potius Imperatoribus & Regibus qui ea S. Petro ac Ecclesiæ consecrarunt. dicitur (*Potestas Ministerial.*) quia in virtute primi agentis Christi non tantum exercetur, sed etiam in sola virtute Christi, vim & effectum habet: ergo Ministerialis ponitur, ut excludatur, potestas Auctoritativa & primaria Dei. Dicitur (*suprema*) quia superiorem in terris non habet. Dicitur (*universalis*) à personis subjectis, à locis, à tempore, à virtute. potestas enim hæc respicit omnes fideles, ut in Ecclesia existentes, infideles, ut adducendos, omnia de-

num tempora transgreditur quia usque in finem mundi durabit.

4. Non tamen extenditur potestas Petri, ad ea quæ lex Divina naturalis, aut lex Divina positiva constituit, ut aliquid contra statuat: potest vero legem divinam cum Concilio interpretari, aut ubi est substratum aliquod humanum dispensare, non tamen tollere aut mutare.

5. Extenditur autem officium Petri sicut & potestas potissimum ad tria, nimirum: ad Ecclesiæ & animarum conservationem, directionem, protectionem. Ad Ecclesiæ conservationem: tradit Christus Petro, doctrinæ infallibilitatem, scripturam veram ab Apocripha secernendi: Articulos fidei necdum Manifestos declarandi: Controversias de fide sopiendi: Insuper quasi Regiam auctoritatem Ministros Ecclesiasticos constituendi, Concilia convocandi: demum Sacerdotij Sanctitatem: ad Sacramenta administranda, Sacerdotes ordinandos, officia & sacros ritus instituendos. Ad Ecclesiæ directionem accepit Potestatem legislatoris: officij enim ejus est leges
ferre,

ferre, Canones condere, Constitutiones & Decreta disponere. Dedit etiam ei sollicitudinem Pastoris: quâ curam animarum gerere, animas verbo Dei pascere, illas requirere & ad ovile reportare, infirmis mederi tenetur. Denique accepit charitatem Patris, qua prodigos & peccatores recipit, indulgentias distribuit. Ad Ecclesiæ autem protectionem accepit Petrus iudicis æquitatem: ut de criminibus iuste iudicet: Regiam benignitatem; quæ est parcere subjectis: Regium gladium; ad debellandos superbos, per Censuras & pœnas spirituales.

Articulus Tertius.

De successore Petri in Vicariatu Christi.

I. **P**Rimatus Petri non fuit personalis, sed in successione usque ad finem mundi derivatur. Fundamentum enim durat ædificij, quamdiu durat ædificium: ut corpus visibile unum permaneat, permaneat & caput necesse est: sed fundamentum super quod Ecclesia visibilis fundata

est, est Petrus, & Petri primatus, & ipse constitutus est caput Corporis Visibilis; ergo quamdiu ædificium Ecclesiæ, quamdiu Regnum Christi & cælorum (quod præsentis temporis Ecclesia, teste Gregorio, dicitur) quamdiu Corpus Visibile in terris manet, tamdiu Petrus perseverat: non perseverat autem in persona sua singulari, ergo in successoribus suis.

2. Petri itaque Successor in Vicariatu Christi est Romanus Pontifex, quia ille in Vicariatu succedit, qui in Cathedram, quam pro universali Ecclesia Petrus fundavit, tenuit, & in cujus administratione mortuus est, succedit: ergo Pontifex in Vicariatu succedit. Sed cum hæc successio historiæ & traditioni innitatur, plura de hac hic non tractabimus, inveniet tamen lector breve Chronicon in Marschano Tract 3. pag 59.

3. Romanus Pontifex sicut in officio, sic in primatu, potestate, & eminentiis, quæ Petro à Christo collata fuerunt succedit. id probat Can. 39. Concilij Nicæni. ubi sic: *Veneramur secundum scripturas & Ca-*

nonum definitionem, sanctissimum Romanæ
Ecclesiæ Episcopum, primum & maximum
omnium Episcoporum: ut autem cunctis di-
tionis suæ nationibus imperat Patriarcha &
leges indicit, & ut à principio Petrus Christi
Vicarius, Religioni, Ecclesijs, cæterisq; rebus
ad Christum pertinentibus præfectus, prin-
cipium Christianorum, Provinciarum, &
omnium gentium dominus & Rector erat:
ita ille, cujus principatus Romæ est, Petro si-
milis & auctoritate pari, Patriarcharum
omnium Dominatum & principatum obti-
net: huic sanctioni si quis repugnare & ob-
stere ausus fuerit, totius Synodi Decreto A-
nathemati subiciatur.

4. Romanus Pontifex, potestate à
Christo mediante Petro (cui succedit) si-
bi collata, potest quidquid ordinate perti-
net ad Ecclesiæ bonum & animarum salu-
tem. Dicitur (*ordinate*) nam non potest
Papa peccata mortalia remittere, aut gra-
tiam conferre positivè: nec etiam impium
in peccatis manentem justificare aut im-
pœnitentem absolvere: cætera quæ his
non obstant Papa potest.

5. Demum S. Sedes Romana sicut nec in fide, sic nec in moribus aut iustitia, sciens & volens errat, quamvis ex accidenti & indirecte aliquando contingat, in mandatis & decretis morum, declinare à vero & iusto reali. Dicitur (*ex accidenti & indirecte*) certum enim est ex recto & per se errorem in suis Decretis non passurum, fit autem, ut iustum & verum apparens, irrepat humano errore, unde fit consequenter, ut à iusto & vero Reali declinetur, certum vero est similia mandata dolo, fraude vel falsis informationibus extorqueri.

Articulus Quartus.

De potestate Pontificum in condendis legibus illarumq; obligatione.

I. **Q**uadruplex in Monarcha Ecclesia & proportione servata in Episcopis, Praepositis, & in Ecclesia legitime in Spiritu S. congregata reperitur potestas: prima est mere Divina: ut est potestas condendi leges Credendorum, sive declarandi articulos fidei, essentialia sacrificij
incru-

incruenti & Sacramentorum, quæ dependet ab assistentia infallibili Spiritus S. juxta quam in rebus fidei definiendis, summus Pontifex & Ecclesia in Spiritu S. congregata errare non potest. 2. Est potestas humano divina, quæ in homine quidem humano modo residet leges tamen divinas respicit. 3. Est potestas Canonica spiritualis. Talis est potestas Papæ in legibus ferendis circa Beneficia, pensiones dignitates. 4. Est potestas Ecclesiastica politica: quæ de nonnullis, quæ civilitatem & externam quandam disciplinam politicam concernunt, juxta diversos status in Ecclesia disponit.

2. Ecclesia in ijs quæ pertinent ad spirituale animarum regimen, potest leges condere, quæ in foro Dei & conscientia obligant ad culpam. Patet ex textu Matth. 18. v. 18. *Amen dico vobis, quæcunq; alligaveritis super terram erunt ligata & in cælo, & quæcunq; solveritis super terram, erunt soluta & in cælo:* In quibus verbis potestas leges ferendi, & de animarum regimine sub Deo disponendi, amplissima facultas

tas

tas continetur, sive ad misericordem absolutionem à peccatis, sive ad vim coactivam & vindicativam quæ significatur mystice per vincula.

3. Quando cunque materia legis vel præcepti Ecclesiastici est gravis ex conformitate ad legem divinam naturalem vel positivam: sive illa gravitas attendatur intrinsece, sive extrinsece ex aliqua circumstantia, lex censetur obligare ad peccatum mortale. Quia lex Divina est mensura cæterarum legum, sicut igitur, ubi materia gravis est, censetur obligare lex Divina ad peccatum mortale, ita ob conformitatem, juxta gravitatem materiæ, obligatio legis Ecclesiasticæ erit æstimanda.

4. Quando vero lex Ecclesiastica verbis apertis, vel æquivalentibus, vel sub pœnis, quæ non nisi pro peccato mortali imponuntur, tradita est, censetur obligare ad peccatum mortale. Talia sunt quando aperte præcipitur sub mortali culpa: sub interminatione maledictionis æternæ: per S. obedientiam: Seu in virtute Spiritu S. Item districtè præcipimus: item: sub pœna ex-

na excommunicationis latæ sententiæ. Si verò constet omnino de levitate materiæ, censetur lex Ecclesiastica vel ad solum veniale peccatum obligare, vel ad nullum, sed solum ad pœnam, si lege sit adjuncta.

5. Juxta varios respectus varie distinguuntur obligationes legis. Alia est obligatio ad culpam, quæ & reatus culpæ dicitur: alia est obligatio ad pœnam quæ reatus pœnæ nuncupatur: alia est obligatio ad culpam mortalem, in qua homo Dei inimicus constituitur, & mortem spiritualem animæ incurrit; alia est obligatio ad culpam venialem, per quam charitatis fervor in modico remittitur. Alia est obligatio ad pœnam æternam, quæ consequitur peccatum mortale: alia: ad pœnam temporalem, quæ consequitur peccatum veniale; vocatur autem temporalis, quia in tempore finitur, sive in hac vita satisfiat, sive in purgatorio: alia est obligatio ad pœnam corporalem, quæ in corpore pœnitentis exercetur: alia ad pœnam spiritualem, quæ in animæ potentijs expletur.

6. Forum seu judicium causarum aliud est

est divinum, quod à Deo, vel per se, vel per
 iudices divinâ potestate præditos exerce-
 tur: aliud forum humanum, quod per ho-
 minem potestate humana, juxta leges hu-
 manas fieri consuevit. Aliud forum est in-
 visibile, sive inscrutabile, in quo Deus se-
 cundum secreta decreta & causas suæ sa-
 pientiæ, pœnas tum temporales tum æter-
 nas hominibus immittit. Aliud est forum
 Sacramentale, quod in propria conscien-
 tia exercetur: aliud denique est forum fi-
 nale universale, in quo visibiliter omnes
 nos manifestari oportet ante tribunal
 Christi, ut referat unusquisque propria
 corporis prout gessit.

Articulus Quintus.

*De potestate Pontificis in ferendis cen-
 suris & primum Excommunicatione.*

1. **P**Otestas excommunicandi est in Ec-
 clesia Dei militante, & radicaliter
 residet in Summo Pontifice: quia illi soli
 claves promissæ & datæ sunt. Deinde po-
 testatem excommunicandi vi officij ha-
 bent Episcopi, ArchiEpiscopi, Patriarchæ,
 pri-

primates in subditos: item Concilia Generalia auctoritate Papæ, & Provincialia auctoritate Archiepiscopi congregata, quibus additur Capitulum sede vacante, & Vicarius Capituli, ad formam Concilij Tridentis sess. 24. cap. 16. De reform. denique Legati Pontificis in terris suæ legationis, Generales & Provinciales Ordinum, nec non Abbates: quia hi omnes potestatem quasi Episcopalem habent. De Guardianis & Prioribus aliqui affirmare videntur, alij negant ijs potestatem excommunicandi, hi enim potestatem coactivam valde restrictam habent. Unde si excommunicent, vel ut declaratores, vel ut subdelegati excommunicant.

2. Subditus verò in quem Excommunicatio ferri potest, omnis ille censendus est, qui de Excommunicantis territorio, vel quasi territorio existit, aut Excommunicantis jurisdictioni, obedientiâ, voto, vel alio titulo subjacet. Dicitur (*vel quasi territorio*) ob Romanum pontificem cujus potestas territorio nullo continetur, sed in univèrsum orbem extenditur.

3. Non

3. Non potest ferri excommunicatio pro peccatis quantumvis gravibus, mere internis; sed requiritur quod sit peccatum externum, & quidem ex gravioribus, ita quod in gravem Ecclesiæ & Ecclesiasticæ disciplinæ jacturam cedat, habeatque aliquam contumaciam formalem vel interpretativam, sive implicitam concurrētem.

4. Excommunicatio à jure est perpetua, duratque etiam legislatore mortuo: Excommunicatio vero ab homine, tantum durat vivente iudice; eo enim mortuo expirat. Differentiam addit S. Bonaventura, in 4. dist. 18. part. 2. quæst. 3. dicens: *Quod excommunicatio à jure sit præservativa, ut nimirum ejus timore homines à peccatis caveant: Excommunicatio vero ab homine sit curativa ut excommunicatus ad mentem redeat & sanetur.*

5. Excommunicatio in foro Dei non separat à communione universalissima charitatis, ejusque spiritualibus fructibus: quia hæc communio iudicio Dei reservata est; Ille enim scit solus quis odio vel amore dignus sit, & qui secundum justitiam præsentem

sentem vel finalem sint ipsius: sed iusta & valida excommunicatio Ecclesiastica, privat hominem communicatione communium suffragiorum, missarum, sive sacrorum Ecclesie exercitiorum, ita ut non gaudeat illis excommunicatus, neque in vita, neque post mortem, donec sit legitimè absolutus: non tamen privatur precibus privatis. Insuper non privat Excommunicatio communione fidelium ex jure naturæ proveniente; sed consortio civili amicitia specialis, & Ecclesiastico & Religioso. Quod verò Excommunicatus tradatur Sathanæ, non positivè sed tantum permissivè intelligendum est: nam tali modo ista traditio est permissiva, ut simul sit restrictiva in Dæmone, ex Dei misericordii iudicio, ne animæ Excommunicati noceat.

6. præter pœnas in Definitione Excommunicationis contentas, excommunicatus alias incurrit per accidens, si se actibus sibi prohibitis ingerat. 1. Novum peccatum mortale incurrit si se divinis ingerat. 2. Sacerdos celebrans vel sacramenta ministrans irregularitatem incurrit. 3. Si

3. Si

3. Si sit notorius percussor Clerici, ab actibus externæ jurisdictionis removetur, & actus ab illo facti nulli judicantur. 4. Ecclesiastica sepultura privatur, si in excommunicatione decedat. 5. Si per annum in excommunicatione inforduerit, contra eum tanquam de heresi suspectum procedi potest. 6. Beneficio Ecclesiastico & illius proventibus privari potest. Causæ vero excusantes ab Excommunicatione : sunt injustitia, invaliditas, innocentia, impotentia, ignorantia, metus, necessitas. Si una harum intercurrat, excommunicatio non habet effectum.

7. Potissimæ autem excommunicationes à jure reservatæ sunt sequentes. 1. Excommunicationes in Bulla Cœnæ Domini reservatæ. 2. Excommunicatio contra percussores clericorum. 3. Contra Simoniacos in Beneficijs ac ordinibus sive suscipiendis sive administrandis. 4. Contra Duellistas eorumque Consultores. 5. Contra milites, ingredientiæ Monasteria Monachorum aut Monialium. 6. Contra prædicantes, ficta miracula, &

nova

nova ac falsa vaticinia, aliæ specialem statum Clericorum, Religiosorum, prælatorum concernunt: quos quilibet pro suo statu investigare debet. Notandum finaliter quod peccet qui extra casus ab Ecclesia permisos, cum Excommunicato publice denunciato communicat, & excommunicationem minorem incurrat, quæ privat hominem usu Sacramentorum.

Articulus Sextus.

De suspensione, interdicto & irregularitate.

I. **S**uspensio est Censura Ecclesiastica, propter delictum à jure vel ab homine legitimè lata, privans ad tempus Clericum usu sive exercitio officij vel beneficij. Suspenditur vero Clericus quadrupliciter, vel ab usu seu exercitio ordinis vel jurisdictionis, vel Ministerij seu officij aut denique beneficij: fertur autem dupliciter
1. In vindictam alicujus peccati, ut Clericus ab eo avertatur: 2. In contumaciam, ut aliquis ad obedientiam reducatur.

2. Sen-

2. Sententia suspensionis, ut sit valida? quatuor requiruntur. 1. Ut feratur ab habente potestatem in eum qui suspenditur, 2. Ut fiat in scriptis; suspensio enim sine scripto lata nulla est. 3. Ut fiat monitionibus prævijs. 4. Ut supervero & probato crimine aut contumacia feratur. Debet autem validè suspensus, sub peccato mortali abstinere ab ijs actibus, exercitijs, Ministerijs, operationibus, quibus per suspensionem privatus est, & pro toto tempore quo suspensus est. Absolvitur verò à suspensione dupliciter. 1. Cessatione, ut si ad certum tempus suspensus fuit, evolutio tempore, suspensio cessat, & actibus restitutus censetur. 2. Absolutione: ut quando est lata suspensio in perpetuum: tunc enim absolutione opus est; quæ obtineri debet ab eo, qui illam tulit, vel ejus superiore, vel eorum delegato.

3. Interdictum est censura Ecclesiastica, quâ ob delictum, vel in loco quædam divina celebrari, vel personæ ijs interesse, vel ea suscipere prohibentur. Dicitur (*ob delictum*) quod supponitur factum in præterito,

terito, estque ordinariè peccatum aliquod ex gravioribus: ut violatio publicæ potestatis, jurium vel immunitatis Ecclesiasticæ, inobedientia contumax, scandalosa rebellio & id genus alia. Est vero interdictum duplex, nimirum: locale, quando locus interdicitur & non personæ, ut si Capella, Cæmeterium interdicanatur, ita ut in istis nec divina celebrari, nec sacramenta administrari, nec sepultura sacra fieri possit. Deinde personale, quando personæ interdicitur. Additur & mixtū, quando & loca & personæ simul interdiciuntur. Dividitur denuo in generale: quando aliqua totalis cõmunitas interdicitur. Deinde in speciale, quando pars tantum alicujus loci aut cõmunitatis interdicitur. Demum in individuum sive singulare: quod personam aliquam vel plures disparatas in singulari tamen nominatas afficit.

4. Divina tempore interdicti prohibita ad tria capita reducuntur: nimirum ad divina officia, Sacramentorum administrationem & susceptionem, ac sepulturam Ecclesiasticam. Divina officia quibus interdicti

C

interdicti prohibentur interesse, sunt missarum celebratio, sollemnis decantatio septem horarum Canoniarum, processiones sollemnes, Laudes & Cantica publica, & id genus, quæ communi sensu, inter divina officia communia referuntur. Sacramenta quæ prohibentur, sunt Eucharistia extra rationem Viatici, extrema Unctio, Ordo, Matrimonium cum pompa. Ecclesiastica sepultura tempore interdicti prohibita, intelligitur tantum, quo ad locum sacrum interdictum, vel quo ad personas interdictas: Hinc qui aliquem sepelit in loco interdicto, absque speciali privilegio, mortaliter peccat & incurrit excommunicationem. Suspenditur vero interdictum universaliter, in Die Natalis Domini, Die Resurrectionis, Pentecostes, Assumptionis B. M. V. à primis Vesperis usque ad Completorium Dierum prædictorum. Quod & pro Festo Corporis Christi, & tota octava concessit Martinus Quintus Pontifex Maximus. Similia privilegia habent Regulares in festis Sanctorum sui Ordinis.

Irregularitas est pœna Ecclesiastica, à Summo Capite Ecclesiæ, per sententiam vel Canonem irrogata, quâ quis ab Ecclesiasticorum ordinum susceptione vel eorum usu impeditur. Triplex vero irregularitatis causa recenseri potest, nimirum ex defectu, ex indecentia, ex delicto. Defectus ob quos incurritur sunt. 1. Defectus animi: ut quia aliquis est amens, furiosus, arreptitius, seu à dæmone possessus, ignarus eorum quæ ad Ordinem requiruntur. 2. Defectus Corporis: ut quia in aliquo sensu vel membro, impediente Ordinis usum defectum patitur, ut Sacerdos sinistri oculi visu carens, & qui præcipuis digitis est mutilus. Itē qui morbo caduco laborat. Item aliqui addunt hermophroditos. 3. Defectus natalium, ut in spurijis illegitimis ex adulterio natis. Huc aliqui etiam referunt defectum libertatis: mancipium enim sine consensu Domini Ordinari non potest. 4. Defectus ætatis: si enim quis ante ætatem requisitam ad Ordines majores promoveatur, ob irregularitatem ex defectu ætatis, irregularitatem

delicti incurrit. 5. Defectus Sacramenti Baptismi.

6. Irregularitas contrahitur ex indecentia. 1. Ex Bigamia, aut matrimonio contracto cum vidua, cum ejecta, cum meretrice & similibus. 2. Indecentia nascitur ex cooperatione reali aut morali, ad hominis occisionem aut mutilationem, in justitiæ publicæ administratione. Dicitur (*ex cooperatione reali vel morali*) realem habent Lictores, Tortores & alij justitiæ satellites in causa mortis, moralem habet judex, qui sententiam profert, scriba qui dicit & scribit, & advocatus contra Reum & Assessores, si sequatur mors. Notandum vero quod qui indirectè & remotè tantum videntur cooperari, irregularitatem non contrahant. Unde frivolum quod aliqui fingunt, Clericum præsentem, dum sententia datur vel supplicium infertur, contrahere irregularitatem, neque enim adest ibi tanquam cooperans aut concurrens ad mortem, sed ut audiens tantum vel spectans, & quamvis in fine. 3. Decretalium statutum sit his verbis: *Sententiam sanguini-*

nis nullus Clericus dicat aut proferat, aut ubi exercetur interfit. Nulla tamen irregularitatis pœna infertur, nisi ubi moraliter ad iudicium cooperatur. Sic etiam non involvitur irregularitatis pœnâ Sacerdos, qui dicit Reo ad mortem tendenti, ut gressum acceleret, scalam ascendat, qui monet Liçtorem ut expediat, ne crudeliter reus in nimia mora patiatur: quia ista non concurrunt, ne quidem remotissimè ad mortem, sed vel indifferentia sunt, vel charitatem potius, aut lenitatem suadent. Clericus etiam denuntians Reum quem scit morte mulctandum, secutâ morte non fit irregularis, maximè si protestatus est, se nolle mortem ejus vel mutilationem: quia verè non cooperatur morti. 4. Indecentia irregularitatem inducit, ratione infamiæ publicæ juris vel facti. Demum contrahitur ex delicto. 1. Ex iteratione Baptismi. 2. Ex ordine illegitimè & contra canones suscepto, vel in Excommunicatione aut suspensione ministrato. 3. Ex delicto Hæresis vel

Apostasiæ notoriæ. 4. Ex homicidio voluntario.

7. Nullus tamen Judex, Magister vel Doctor, in dubio debet aliquem judicare irregularem. Item: quando quis in foro externo, non est infamatus de actu aliquo vel defectu, cui irregularitas jure decreta est, & in foro conscientiæ & animæ dubitat de actu vel defectu, debet reputare se non esse irregularem: melior enim est conditio possidentis.

Articulus Septimus.

De potestate Pontificis in Erogandis indulgentiis.

I. **N**omen (indulgentia) quod celebre est in Ecclesia Dei desumitur ex Isai: 61. *Ad annuntiandum mansueti misit me ut mederer, contritis corde & predicarem captivis indulgentiam.* Est verò indulgentia: Remissio juridica & justa pænæ temporalis, in judicio Dei peccatis actualibus debitæ, præstitâ sufficienti ac condignâ solutione ex Ecclesiæ thesauro.

2. Da-

2. Datur in Ecclesia thesaurus univer-
saliſ meritorum Christi, ex quo omnis
gratia, gloria, sanctitas, justitia, peccato-
rum remissio, procedit, & in omnes fide-
les distribuitur. vocatur Thesaurus ex si-
militudine dictionis: sicut enim Thesau-
rus dicitur asservatio abundantis pecuniæ,
in beneplacitum Domini ac futuras neces-
sitates: sic merita Christi, in acceptatione
patris velut recondita asservantur. Nihil
enim sibi primò promeruit Christus, cui
ex vi unionis Hypostaticæ tanquam filio
omnia debebantur: Sed quidquid cogita-
vit, fecit, passus est, fecit ut nobis merere-
tur justificationem, medelam, mercedem,
satisfactionem & impetrandi Virtutem.
Et hæc in acceptatione patris æterni asser-
vata, in necessitates fidelium maximè ele-
ctorum, distribuuntur. Dicitur: (*peccato-
rum remissio*) Christus enim per Sangui-
nem suum, non modo meritus est nobis
gratiam & gloriam, sed etiam pro pænis,
peccatis nostris debitis satisfecit: non e-
nim perfectè redemptor esset, qui solâ de-
letâ culpâ, & pænâ æternâ in temporalem

commutatâ, pro panis residuis patri æterno pretium non dedisset. Ipse certè qui emisit vinctos de lacu, pretium integrum pro omni pœna & culpa solvit.

3. B. V. Maria, ab omni peccato tam originali quam actuali immunis, multa passa fuit, multaq; opera satisfactoria fecit, quæ sibi in virtute satisfactionis prodesse non potuerunt, cum in ea omnis satisfactionis materia deesset, & pari modo, proportione servatâ, dicendum est de Sanctis. Hæverò satisfactiones B. V. M. & omniû Sanctorum in ipsis, in qualitate satisfactionis non remuneratæ, in alijs juxta Dei providentiam remanent remunerandæ, & in Ecclesiæ Thesauro censentur reponi. Ratio est; quia nullum opus Viatoris in charitate factum, etiâ in qualitate satisfactorij, apud Deum irremuneratum manet: ergo satisfactiones B. Virg. & Sanctorum, qui satisfactione non indigent, irremuneratæ manere non possunt, subsumo. Sed in B. Virgine & Sanctis, non indigentibus in qualitate satisfactionis, non remunerantur: ergo in alio remunerari debent, & remanent

in

in acceptatione divina, ut in Ecclesiæ filiis remunerentur, & in eos distribuantur.

4. Non fit remissio culpæ aut pænæ absque satisfactione justitiæ; quæ ex nobis petenda non est, sed ex sanguine Christi pro nobis effusi, tam in se, quam in membris suis (*id est Sanctis*) in quibus patitur. Et quamvis omnis justificatio nostra, & redemptio, ex parte nostra sit gratuita, ex parte tamen Christi, rigerosæ justitiæ est.

5. Distributio Thesauri indulgentiarum sive satisfactionum Christi, B. Virginis & Sanctorum, data est Petro & Successoribus. Explicite enim is petræ, & fundamenti nomine honoratur: explicite contra inferni portas munitur: explicite claves regni cælorum ei promittuntur: explicite quodcunque vinculum impediens à regno cælorum ejus potestati subjicitur Matth. 16. Ratio etiam est: quia Petro per claves collata est potestas in filiis Ecclesiæ viatoribus, solvendi omne vinculum, quod retardat à regno cælorum: sed debitum pænæ cujusvis, est vinculum retardans:

ergo Petro data, est potestas absolvendi ab huiusmodi vinculo. Subsumo: sed hæc absolutio à pæna post peccatum dimissum remanente, non fit nisi per Thesaurum Ecclesiæ & indulgentias: ergo:

6. Summus Pontifex potest dare indulgentias vivis, in favorem animarum defunctorum sive ut illis per viam communicationis, sive suffragij applicentur. Ratio est: quia dare indulgentias vivis, in favorem animarum defunctorum applicandas, nil est aliud quam opera vivorum, ditare satisfactionibus Christi & sanctorum, ex Thesauro Ecclesiæ in solutionem pænarum, quas animæ in purgatorio pati debent, DEO offerenda: atqui opera vivorum Pontifex in hunc finem ex Thesauro Ecclesiæ sic ditare potest: ergo indulgentias vivis, defunctis per præfata opera communicandas, Pontifex largiri potest.

7. Ex parte vero donantis indulgentiam, ut ea sortiatur effectum, duo requiruntur primò, auctoritas quam habet solus Pontifex pro universali Ecclesia, & Episcopus

scopus tantum modificatam pro suis Diæ-
cesanis. Deinde causa: ut in necessitatibus
Ecclesiæ: in peccatorum levamen: ad ex-
citandam in populis & personis pœniten-
tiam & devotionem ad Deum, ac fidelita-
tem ad Ecclesiam donetur.

8. In eo vero qui vult lucrari indulgen-
tias? tria requiruntur primum est: ut sit in
statu gratiæ: quia largitio indulgentiarum
est actus misericordiæ Dei, qui cum in so-
las pœnas feratur supponit jam culpam re-
missam, & hominem reconciliatum: non
tamen requiritur, ut quis toto tempore sit
in statu gratiæ quo opera ad indulgentiam
requisita exercet, sed sufficit quod in com-
plemento operum sit in statu gratiæ, & du-
rante exercitio operum habeat saltem vo-
luntatem averfam à peccato. Secundum
quod requiritur est: ut faciat opera requi-
sita ab indulgentiæ largitore: quia sunt
conditio sine qua non potest indulgentia
Lucre fieri. Tertium est: ut omnes circum-
stantiæ loci, temporis, signi, pro ut à con-
cedente expressa sunt, punctualiter obser-
ventur.

9. Porro indulgentia plenaria dicitur, quando tota pœna in iudicio Dei debita remittitur. Plenior, quando potestas absolvendi à casibus reservatis & censuris superadditur. plenissima, quando dispensationes in votis & huiusmodi vinculis communicantur. Sciendum tamen quod per largitionem indulgentiarum, formaliter & per se, nunquã culpa, sive reatus culpæ, aut pœnæ æternæ remittatur; sed tantum pœna temporalis peccatis jam remissis debita. Plura de indulgentijs inveniet lector in ipso auctore Tom. 3. fol. 106.

Articulus Octavus.

De obligationibus & peccatis summorum Pontificum.

I. **O**bligaciones summorum Pontificum, ex primatu, potestate & officijs, pro rei natura & circumstantijs nascuntur: nam teste S. Gregor. Hom. 9. in Evangelia: Cum augentur dona, rationes etiam crescunt donorum, tanto ergo esse humilior atque ad serviendum Deo promptior

ptior quisque debet esse ex munere, quanto se obligatiore conspicit in reddenda ratione &c. rationem enim villicationis requirit Deus, requirit & debitum. Quid summus Villicus, quid servorum Princeps, quid totius Ecclesie Oeconomus debeat: nolo primæ Sedis, quæ à nemine judicatur judicium præsumere; sed remitto ad eam cum auctore, quæ S. Bernard. libris quinque de consideratione ad Eugenium Papam scripsit. Qualitates verò requisitæ, patent ex imagine Filij Dei, cujus subscriptio desumpta est ex Isaia 9. v. 6. & vocabitur nomen ejus admirabilis, consiliarius, Deus fortis, pater futuri sæculi, princeps pacis, hæc quidem nomina sunt Christo propria, pontifici vero participatione ad imitationem concessa, ut designatio hæc monstrabit:

Admi-

...admirabili gultu pro periculis ... (cidus

In primatus dignitate, quâ præest

Sanctitati præfulsum
integritati iudicium
fidelitati operariorum

Admirabilis

In potestatis universalitate, quâ

Sacra ordinat
leges præscribit
iustitiam administrat
Sollicitudo regit
labor adjuvat

In universali Regimine, quod

Clementia confirmat
Infideles convertit

Consiliarius

Doctrinæ infallibilitate, quâ

fideles illuminat
omnes confirmat

Prudentiæ sagacitate, quâ

præteritis
præsentibus
futuris
bene consultit

Confiliarius { Judicij integritate, qua } acceptiones personarum tollit

Peccatorum Remissione, quam

{ Vera Contritio
plena Confessio
poenalis satisfactio

{ conciliat

Deus { Votorum five vinculoꝝ dispensatione, ubi causa

{ Justa
necessaria
utilis

{ exigit

Indulgentiarum largitione, quam

{ Pietas
Charitas
humana infirmitas

{ consultit

Fortis { Boni promotione } In mandatorum observantia pro incipientibus
Virtutuꝝ & bonoꝝ operuꝝ exercitio pro proficien-

{ Sublimium gustu pro perfectis }
(tibus

Mali propulsiōne

Hereticos extirpando
pravos mores emendando
protervos puniendo

Fortis

Adversorum tolerantia factus
spectaculum

Mundo
Angelis
Hominibus

Infideles Christo acquirendo

Fide
Spe
Charitate

Pater

futuri
faculi

Fortes adjuvando

Oppressos sublevando

Afflictos consolando

Vivorum suffragijs

Sanctorum auxilijs

Omnium communiōne

Omnes celo inferendo

In palatijs

Litium materiã serio iudicio extinguendo
lites & quaestiones vel conciliando vel cito
resolvendo

Causidicos litium fautores proscribendo

Clerum

Religiosos à contentionibus & æmula-
plebem tionibus expurgando

Reges & principes conciliando

Controversas iudicio & auctoritate com-
ponendo

Obedienciã populi ad principes fovendo

Princeps :

pacis

In Ecclesia Catholica

In universo mundo

Hoc est speculum beatissimi Patris summi Pontificis : in hoc Filij Dei Vicarius constitutus est : ex hoc justificabitur vel condemnabitur, qui personam Christi gerit, & in ipsius Cathedra sedet, secundum quod ei conformis vel difformis apparebit.

TITVLVS SECVNDVS.

Articulus Primus.

De Concilijs generalibus.

I. **H**ic agendum esset de S. Romana Ecclesiæ Cardinalibus, hi enim Cardinales dicti, quia tota Ecclesiastica potestas, universæ Ecclesiæ dispositio, his velut cardinibus sustinetur : ex his enim concilia Apostolica constituuntur, ex his iudices causarum Pontifex sibi sumit, ad hos pertinet electio summi Pontificis, De his inquam agendum esset, sed cum in ordine cum Episcopis, si Episcopi cum presbyteris, si presbyteri cum Diaconis, si Diaconi concurrant sub eadem Doctrina, eorum